

จดหมายข่าว ฟื้นฟูพื้นที่ ฟื้นฟูป่า

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2556
กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. การป้องกันการปนเปื้อนสารตะกั่วในลำห้วย คลิตี้จากพื้นที่เสี่ยง

สำรวจการปนเปื้อนสารตะกั่วในดินบริเวณโรงแต่งแร่คลิตี้ และพื้นที่ใกล้เคียง คพ. ได้สำรวจเก็บตัวอย่างดินบริเวณโรงแต่งแร่และพื้นที่ใกล้เคียงในพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร เพิ่มเติม ในช่วงวันที่ 19 - 28 สิงหาคม 2556 ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ตัวอย่างดินเพื่อหาปริมาณตะกั่ว และจะสรุปผลพร้อมจัดทำแผนที่แสดงการปนเปื้อนสารตะกั่ว บริเวณโรงแต่งแร่และพื้นที่ใกล้เคียง และได้ศึกษาความเสี่ยงการรั่วไหลของตะกั่วจากบ่อกักเก็บตะกั่วในลำห้วย เพื่อตรวจสอบความแข็งแรงของบ่อกักเก็บตะกั่วในลำห้วยเบื้องต้นเพิ่มเติม โดยจะนำผลสำรวจการปนเปื้อนสารตะกั่วและผลศึกษาความเสี่ยงการรั่วไหลของตะกั่วในลำห้วย ไปเป็นส่วนหนึ่งภายใต้โครงการกำหนดแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว (ระยะที่ 2)

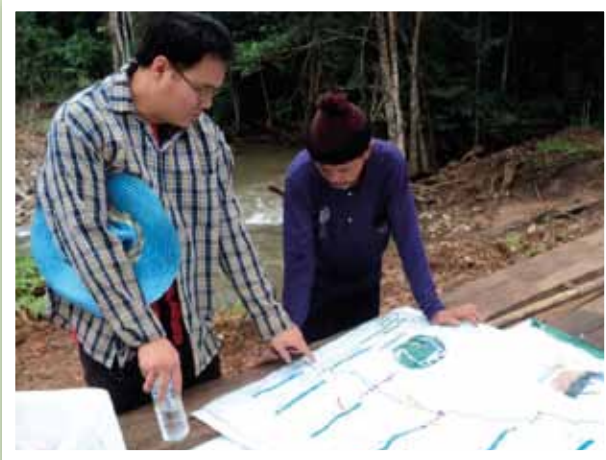
5. การปรับปรุงประสิทธิภาพฝายหินกั้นและ การจัดการตะกอนดินหน้าฝาย

การดำเนินงานที่ผ่านมา คพ. ได้มีหนังสือถึงกรมทรัพยากรน้ำ (ทน.) เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2556 เพื่อขอให้ ทน. แจ้งและกำกับผู้รับจ้างดำเนินการตามแผนการป้องกันแก้ไขและลดผลกระทบ และแผนการติดตามตรวจสอบช่วงก่อนก่อสร้าง ระหว่างก่อสร้าง และหลังก่อสร้าง พร้อมทั้งขอทราบแผนการดำเนินงานและความก้าวหน้าการดำเนินงานปรับปรุงฝายหินกั้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ได้ขอความร่วมมือจาก กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2556 เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องตามแผนการติดตามตรวจสอบช่วงก่อนก่อสร้าง ระหว่างก่อสร้าง และหลังก่อสร้าง และยังได้ร่วมกับผู้แทนชาวบ้านคลิตี้ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารตะกั่วในลำห้วยคลิตี้ ร่วมติดตามตรวจสอบผลกระทบในช่วงระหว่างก่อสร้างครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2556 ซึ่งการดำเนินงานปัจจุบัน ผู้รับเหมาได้ชะลอการดำเนินการก่อสร้างชั่วคราว เนื่องจากเกิดฝนตกหนักทำให้ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ได้

ส่วนการดำเนินงานต่อไป คพ. และ เครือข่ายพันธมิตรจะร่วมกันติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนการป้องกันแก้ไขและลดผลกระทบ และแผนการติดตามตรวจสอบช่วงก่อนก่อสร้าง ระหว่างก่อสร้าง และหลังก่อสร้าง ครั้งที่ 3 (เมื่อ ทน. แจ้งว่าสามารถเข้าไปดำเนินการต่อในพื้นที่ได้)

6. การจัดการตะกอนดินปนเปื้อนสารตะกั่วใน หลุมฝังกลบ (เดิม) บริเวณริมลำห้วยคลิตี้

คพ. ร่วมกับ มช. ซึ่งเป็นที่ปรึกษาดำเนินโครงการกำหนดแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว ได้เข้าตรวจสอบสภาพพื้นที่บริเวณหลุมฝังกลบ (เดิม) จำนวน 8 หลุม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการดำเนินงานโครงการฯ ระหว่างวันที่ 30 กันยายน - 4 ตุลาคม 2556 แยกเป็นหลุมที่ดำเนินการขุดรื้อและขนย้ายตะกอนดินปนเปื้อนสารตะกั่วไปบำบัด ปรับเสถียร และฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จำนวน 4 หลุม และที่ยังไม่ได้กำจัดจำนวน 4 หลุม

การดำเนินงานปัจจุบัน มช. อยู่ระหว่างการสำรวจพื้นที่และจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดทำหลุมฝังกลบ พร้อมจัดทำรายงานความก้าวหน้า ภายใน 90 วัน และ คพ. กับ มช. จะร่วมสำรวจและออกแบบหลุมฝังกลบตะกอนดินปนเปื้อนสารตะกั่วที่สามารถรองรับปริมาณตะกอนดินฯ ที่เหลืออีก 4 หลุม ในการศึกษาโครงการฯ ระยะที่ 2

ผลิตและเผยแพร่โดย

ส่วนน้ำเสียอุตสาหกรรม สำนักจัดการคุณภาพน้ำ

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2298 2082-4 โทรสาร 0 2298 2085 <http://www.pcd.go.th>

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

ทักทาย

กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำ “จดหมายข่าว ฟื้นฟูป่า” เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ความเข้าใจถึงการดำเนินงานของกรมควบคุมมลพิษในการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารตะกั่วในลำห้วยคลิตี้ ในฉบับนี้ได้รวบรวมผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความคืบหน้าการดำเนินงานที่ผ่านมา การป้องกันการปนเปื้อนสารตะกั่วในลำห้วยคลิตี้จากพื้นที่เสี่ยง การปรับปรุงประสิทธิภาพฝายหินกั้น และการจัดการตะกอนดินหน้าฝาย รวมถึงการจัดการตะกอนดินปนเปื้อนสารตะกั่วในหลุมฝังกลบ (เดิม) บริเวณลำห้วยคลิตี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่า **จะได้อยู่ในพื้นที่ปลอดภัยจากมลพิษ**

1. การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 3/2556

กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมครั้งที่ 3/2556 ได้ทำการเก็บตัวอย่างน้ำ ตะกอนดินท้องน้ำ ดิน พืชผัก และสัตว์น้ำ ในระหว่างวันที่ 9 – 14 กันยายน 2556 โดยนำมาวิเคราะห์หาปริมาณตะกั่วสะสมในห้องปฏิบัติการ สรุปผลได้ดังนี้

● **คุณภาพน้ำ** เก็บตัวอย่างน้ำในลำห้วยคลิตี้ทั้งหมด 11 จุด จุดละ 1 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 11 ตัวอย่าง ครอบคลุมพื้นที่เหนือโรงแต่งแร่ (จุด DK และ KC1) ใกล้โรงแต่งแร่ (จุด KC2 และ KC2/1) และได้โรงแต่งแร่ลงมา (จุด KC3 KC4 KC4/1 KC5 KC6 KC7 และ KC8) ผลการวิเคราะห์พบว่าส่วนใหญ่มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน กำหนดไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อลิตร (มก./ล.) ยกเว้นจุด KC3 KC4 KC6 และ KC 8 พบค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานฯ คาดว่ามีสาเหตุมาจากช่วงที่เก็บตัวอย่างเป็นฤดูฝน น้ำในลำห้วยมีปริมาณมากและมีสีน้ำตาลขุ่น

● **ตะกอนดินท้องน้ำ** เก็บตัวอย่างตะกอนดินท้องน้ำในลำห้วยคลิตี้ทั้งหมด 11 จุด จุดละ 1 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 11 ตัวอย่าง ครอบคลุมพื้นที่โรงแต่งแร่เช่นเดียวกับการเก็บตัวอย่างน้ำ ผลการวิเคราะห์ปริมาณตะกั่วในตะกอนดินท้องน้ำ พบว่าเหนือโรงแต่งแร่จุด DK และ KC1 มีค่า 167 และ 307 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (มก./กก.) ส่วนใกล้โรงแต่งแร่และใต้โรงแต่งแร่ลงมา 9 จุด พบค่าตะกั่วสูงกว่าจุดเหนือโรงแต่งแร่มีค่าตั้งแต่ 3,413 – 128,940 มก./กก. โดยจุดที่พบสูงสุดคือ KC2/1 ห่างจากโรงแต่งแร่ประมาณ 50 เมตร

● **ดิน** เก็บตัวอย่างดินบริเวณบ้านคลิตี้ทั้งหมด 8 จุด รวมทั้งสิ้น 15 ตัวอย่าง ครอบคลุมพื้นที่เหนือโรงแต่งแร่ (จุด KS1 และ KS2) ใกล้โรงแต่งแร่ (จุด KS3 KS4 และ KS5) และได้โรงแต่งแร่ลงมา (จุด KS6 KS7 และ KS8) ผลการวิเคราะห์หาปริมาณตะกั่วในดิน พบว่าเหนือโรงแต่งแร่มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดินที่ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัยและเกษตรกรรม กำหนดไม่เกิน 400 มก./กก. มีเพียง จุด KS2 ในระยะห่างจากลำห้วยมากกว่า 10 เมตร พบค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานฯ เล็กน้อย ส่วนบริเวณ

ใกล้โรงแต่งแร่ส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดินฯ โดยมีค่าตั้งแต่ 651 – 7,051 มก./กก. มีเพียงจุด KS3 ในระยะห่างจากลำห้วย 10 เมตร มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานฯ สำหรับใต้โรงแต่งแร่ลงมาส่วนใหญ่มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดินฯ โดยมีค่าตั้งแต่ 50 – 222 มก./กก. มีเพียงจุด KS7 ในระยะห่างจากลำห้วย 10 เมตร พบค่า 23,696 มก./กก.

● **พืชผัก** เก็บตัวอย่างพืชผักบริเวณบ้านคลิตี้ ทั้งหมด 8 จุด โดยในแต่ละจุดจะเก็บที่ 2 ระยะ คือ ระยะที่อยู่ใกล้ลำห้วยไม่เกิน 10 เมตร และห่างจากลำห้วยมากกว่า 10 เมตร เพื่อดูความแตกต่างของการดูดธาตุอาหารในดินของพืชผัก ผลการวิเคราะห์หาปริมาณตะกั่วในพืชผัก พบว่าเหนือโรงแต่งแร่ (จุด KS1 และ KS2) มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อน กำหนดไม่เกิน 1 มก./กก. น้ำหนักเปียก ส่วนใกล้โรงแต่งแร่ (จุด KS3 KS4 และ KS5) พบค่าส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอาหารฯ โดยเฉพาะจุด KS5 ระยะใกล้ลำห้วยไม่เกิน 10 เมตร ทั้งใบกระเจี๊ยบ ตะไคร้ พริก ใบมะกรูด และมันสำปะหลัง พบค่าตั้งแต่ 1.03 – 22 มก./กก. น้ำหนักเปียก และสำหรับใต้โรงแต่งแร่ลงมา (จุด KS6 KS7 และ KS8) มีค่าตะกั่วสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอาหารฯ เพียงจุดเดียวคือจุด KS7 ส่วนตัวอย่างในระยะห่างจากลำห้วยไม่เกิน 10 เมตร พบค่าเกินมาตรฐานฯ ใน 2 ตัวอย่าง คือ พริก และกะเพรา มีค่า 2.44 และ 2.73 มก./กก. น้ำหนักเปียก

● **สัตว์น้ำ** เก็บตัวอย่างสัตว์น้ำในลำห้วยคลิตี้ทั้งหมด 10 จุด รวมจำนวนทั้งสิ้น 33 ตัวอย่าง ประกอบด้วย ปลา ปู กุ้ง และหอย ครอบคลุมพื้นที่เหนือโรงแต่งแร่ (จุด DK และ KC1) ใกล้โรงแต่งแร่ (จุด KC2 และ KC2/1) และได้โรงแต่งแร่ลงมา (จุด KC3 KC4 KC4/1 KC5 KC6 KC7 และ KC8) ผลการวิเคราะห์หาปริมาณตะกั่วในสัตว์น้ำ ในปลา มีค่าสูงเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานอาหารฯ มีค่าตั้งแต่ 1.05 – 20.9 มก./กก. น้ำหนักเปียก ส่วนกุ้ง ปู และหอย พบค่าส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอาหารฯ เช่นกัน โดยมีค่าตั้งแต่ 1.45 – 463 มก./กก. น้ำหนักเปียก มีเพียงจุด KC1 ที่พบค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอาหารฯ กำหนด

● **สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณห้วยคลิตี้ ครั้งที่ 3/2556** พบว่า คุณภาพน้ำในบางจุดยังพบค่าตะกั่วสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำฯ เนื่องจากช่วงเก็บตัวอย่างเป็นฤดูฝน น้ำในลำห้วยมีปริมาณมากและสีของน้ำมีความขุ่น ส่วนในสัตว์น้ำก็พบตะกั่วสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานอาหารฯ ในบางตัวอย่างเช่นกัน รวมทั้งดินในจุดใกล้

โรงแต่งแร่ ส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดินฯ ในขณะที่เหนือโรงแต่งแร่และบริเวณใต้โรงแต่งแร่ลงมาส่วนใหญ่มีค่าตะกั่วอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดินฯ นอกจากนี้ การที่ดินบริเวณริมห้วยคลิตี้พบตะกั่วสูงกว่าบริเวณที่อยู่ห่างจากลำห้วยออกไป ส่งผลให้พืชผักบางชนิดที่ปลูกอยู่ริมลำห้วย เช่น กะเพรา และพริก พบค่าสูงตามไปด้วย สำหรับตะกอนดินท้องน้ำตั้งแต่โรงแต่งแร่ลงมา ยังคงพบตะกั่วสูงกว่าเหนือโรงแต่งแร่เช่นเดิม ส่งผลให้สัตว์น้ำดิน เช่น กุ้ง ปู และหอย ที่อยู่บริเวณดังกล่าวมีตะกั่วสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอาหารฯ ด้วย อย่างไรก็ตามสัตว์น้ำดินบางชนิดในจุดเหนือโรงแต่งแร่พบค่าตะกั่วสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอาหารฯ เช่นกัน แม้ว่าในตะกอนดินจะพบค่าไม่สูงมากก็ตาม

● **การดำเนินงานครั้งต่อไป** คพ. จะทำการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมครั้งที่ 4/2556 ช่วงวันที่ 25 – 29 พฤศจิกายน 2556 และจะรายงานผลการตรวจสอบฯ ให้ทราบในลำดับต่อไป

2. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล

ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมครั้งที่ 2/2556 และครั้งที่ 3/2556 คพ. ได้มีการจัดทำโปสเตอร์แสดงผลติดตามประชาสัมพันธ์บริเวณที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านคลิตี้ องค์การบริหารส่วนตำบลชะแล ที่ว่าการอำเภอทองผาภูมิ และวัดคลิตี้ล่าง และได้แจ้งผลการติดตามตรวจสอบฯ ไปยังนายยะเสอะ นาสวนสุวรรณ (ผู้ฟ้อง) ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านคลิตี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชะแล นายอำเภอทองผาภูมิ ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ผู้อำนวยการโครงการนิทรรศการสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการศูนย์กะเหรี่ยงและพัฒนา ผู้ประสานงานคณะกรรมการติดตามการฟื้นฟูสายน้ำและชุมชนคลิตี้ภาคประชาสังคม และนายกสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ นอกจากนั้น คพ. ได้จัดทำจดหมายข่าว “ฟื้นฟูคลิตี้” จำนวน 1 ฉบับ ประจำเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2556 เพื่อเผยแพร่ข้อมูล การดำเนินงานและความก้าวหน้าการดำเนินงาน และจัดส่งให้หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และประชาชนได้รับทราบ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมควบคุมมลพิษ (www.pcd.go.th)

3. การฟื้นฟูห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว

คพ. ได้ประชุมหารือเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในแผนการดำเนินงานฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้ ร่วมกับตัวแทนองค์กรเอกชน ได้แก่ สถาบันวิจัยสังคม (สวส.) กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผู้ประสานงาน คณะทำงานติดตามการฟื้นฟูสายน้ำและชุมชนคลิตี้ภาคประชาสังคม และมูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2556 และได้ทำสัญญาว่าจ้างมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) เพื่อดำเนินงานโครงการฯ และร่วมกันตรวจสอบสภาพพื้นที่บริเวณห้วยคลิตี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการดำเนินงานโครงการฯ ระหว่างวันที่ 30 กันยายน – 4 ตุลาคม 2556 นอกจากนั้น คพ. และ มข. ได้ร่วมจัดประชุมปฐมนิเทศโครงการฯ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2556 ซึ่งการดำเนินงานในปัจจุบัน มข. อยู่ระหว่างการสำรวจและเก็บตัวอย่างตามแผนงาน และจะต้องจัดทำรายงานความก้าวหน้าภายใน 90 วัน ส่งให้ คพ.

การดำเนินงานครั้งต่อไป คณะกรรมการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของที่ปรึกษาจะจัดประชุมติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของ มข. ประจำทุกเดือน ซึ่ง คพ. และ มข. จะร่วมกันนำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินงานให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2556